

Odpady je možné podľa chemického zloženia rozdeliť na jednotlivé druhy. Uvádzame zoznam vybraných druhov odpadu s informáciami o tom, ako sa konkrétny druh odpadu recykluje, čo k jednotlivým druhom odpadu patrí resp. nepatrí (v závislosti od spracovateľa), prípadne čo vzniká spaľovaním. Odpady sú zoradené zostupne podľa podielu hmotnosti v celkovom množstve komunálneho odpadu (KO).

Biologicky rozložiteľný odpad (45% v KO) (skrátene biologický odpad alebo bioodpad)

- Recyklácia biologicky rozložiteľného odpadu spočíva v kompostovaní, ktorého výsledkom je vznik prírodného hnojiva. Využitie je možné vo veľkom aj v malom – v poľnohospodárstve aj vo vlastnej záhradke. Paradoxom je (umocňuje to aj veľký podiel biologicky rozložiteľného odpadu na celkovom množstve odpadu), že tento druh odpadu, ktorý sa rozloží v prírode bez negatívnych dopadov na životné prostredie, skládkovaním s ostatnými zložkami KO negatívne vplýva na ostatné skládkované zložky odpadu.

- **Patria sem:** zvyšky ovocia a zeleniny, šupky zo zeleniny a ovocia, kávové a čajové zvyšky, vaječné škrupiny, starý chlieb, bezmäsité zvyšky jedla, škrupinka z orecha, kvety, tráva, listie, drobné konáre, mladá burina, piliny, hobliny, vata, drevný popol, vlasy, chlpy, trus malých zvierat, papierové vrecko znečistené zeleninou, ovocím, maslom, džemom, použitá papierová vreckovka a servítok a v malom množstve aj drevitá vlna, triesky, hnedá lepenka, novinový papier a pod.

- **Nepatria sem:** šupky z citrusového ovocia (pozn.: banány nie sú citrusy a navyše šupky obsahujú veľa pre pôdu užitočného draslíka), mäsité zvyšky jedla, kosti, kamene, obvazy, cigaretové ohorky a pod.

- **Spaľovanie:** Dym vznikajúci pri horení listia alebo trávy obsahuje oxid uhoľnatý (CO), uhlíkovodíky a dechtové látky.

Papier (20%)

- **Patria sem:** noviny, časopisy, zošity, knihy, listy, kancelársky papier, papierové vrecká, lepenka, škatule z tvrdého papiera, kartón, obálky, letáky, katalógy, telefónne zoznamy, plagáty, pohľadnice, zakladače, baliaci a krepový papier, papierový obal a pod.

- **Nepatria sem:** umelohmotné obaly, vrstvené obaly, voskovaný papier, papier s hliníkovou fóliou, obaly na mrazené potraviny, škatuľky od cigariet, špinavý či mastný papier, kopírovací papier a pod.

Sklo (12%)

- **Patria sem:** sklenené fľaše, nádoby, obaly a predmety zo skla, poháre, fľaštičky od kozmetiky, črepy, okenné sklo, sklo z okuliarov a pod.

- **Nepatria sem:** vrchnáky, korky, gumené, porcelán, keramika, zrkadlá, drôtované sklo, fľaše z umelej hmoty, časti uzáverov fliaš, žiarovka, žiarivka a pod.

Plasty(7%)

- **Patria sem:**

- PE (polyetylén) – LDPE a HDPE (light/high density PE – PE s nízkou/vysokou hustotou):

číre a farebné fólie, tašky, vrecká, vedrá a fľaštičky od kozmetických a čistiacich prípravkov, vrecká od mlieka, prepravky fliaš;

- PET (polyetyléntereftalát): fľaše od nápojov, sirupov, rastlinných olejov;

- PP (polypropylén): obaly od sladkostí, téglíky od jogurtov a rôzne plastové nádoby a hračky;

- PS (polystyrén): penový polystyrén, poháriky z automatov a iné plastové nádoby;

- PVC (polyvinylchlorid): vodoinštalčné a elektroinštalčné rúrky, obaly kozmetických výrobkov, plastové okná a nábytok a pod.

- **Nepatria sem:** znečistené obaly chemikáliami a olejmi, viacvrstvé obaly, hrubo znečistené plasty (zeminou, farbami), podlahové krytiny, guma, molitan a pod.

Textil (4%)

- Textil je možné roztkávať resp. rozvlákňovať, je však recyklovateľný len v obmedzenej miere. Výrobcovia danej látky (odpadový textil je možné niektorým priamo odovzdať) ho po predspracovaní využijú na tkanie kobercov a doplnkov (praktickejšie je však znovu používanie daného „odpadu“ – zdanlivo odpadový textil môže byť užitočný iným).

- **Patrí sem:** obnosené šatstvo, odevy, bielizeň, textilie, obrusy, utierky, handry, priadze a pod.

- **Nepatrí sem:** hrubo znečistený textil (olejom, hlinou, farbou), koberce, koža, obuv a pod.

Kovy (4%)

V závislosti od spracovateľa sa kovy triedia na jednotlivé druhy (napr. meď, hliník) a následne sa rôznymi metódami (najčastejšie lisovaním) spracovávajú a využívajú ako druhotná surovina pri výrobe.

• **Patria sem:** konzervy, oceľové plechovky od nápojov, kovové vrchnáky z fliaš a pohárov, kovové tuby od pást, kovové súčiastky, drôty a káble (bez bužírky), starý riad, obaly zo sprejov, kovový šrot, oceľ, farebné kovy, hliníkové viečko, hliníkový obal, kovové viečko, klinec, sponka, spinka, špendlík, kovová rúrka, starý kľúč,

záмок, ventil a pod.

- **Nepatria sem:** kovy hrubo znečistené zvyškami jedla, farbami a rôznymi chemickými látkami.

Nebezpečný odpad (1%)

V SR je možné recyklovať z nebezpečných odpadov akumulátory, žiarivky a výbojky (v zahraničí existujú technológie aj pre ďalšie kategórie nebezpečného odpadu).

- **Patria sem:** žiarivky, rozpúšťadlá, staré farby, lepidlá, živice, laky, motorové oleje, kyseliny, zásady, fotochemické látky, pesticídy a chemické prípravky na ošetrovanie rastlín a drevín, umelé hnojivá, detergenty (pracie a čistiace prostriedky), drevo obsahujúce nebezpečné látky, handry znečistené olejom, farbami a pod.

Guma (1%)

Guma patrí medzi odpady, ktoré sú recyklovateľné v obmedzenej miere. Opätovne dokážu gumu spracovať napr. výrobcovia pneumatík. Gumu je možné energeticky využiť ako palivo.

Nasledujúce druhy odpadu tvoria štatisticky menej ako 1% hmotnosti z celkového množstva KO a čiastočne sú podmnožinou už uvedených druhov odpadu.

Elektroodpad

Elektronické prístroje sú zmesou stoviek materiálov, z ktorých mnohé obsahujú ťažké kovy (olovo, ortuť, kadmium a berýlium) a tiež nebezpečné chemikálie (brómové ohňovzdorné látky – polybrómové bifenyly, polybrómové difenylétery a tetrabrómobisfenol-A). Často sú tiež používané PVC plasty (napr. mobilný telefón obsahuje 500 až 1000 komponentov). Tieto prístroje sa pri spracovaní rozoberajú na jednotlivé súčasti a tie sa následne recyklujú alebo znovu používajú.

- **Patria sem:** elektrické a elektronické prístroje a zariadenia – televízory, rádiá, počítačová, kancelárska a telekomunikačná technika, videá, diskmany, digitálne hodinky, gameboye, variče, ohrievače, kávovary, práčky, elektromotory, ručné elektrické náradie, žiarivky, baterky (vybité batérie, alkalické články, niklovo-kadmiové akumulátory, batérie z hodínok, autobatérie) a pod.

Tetrapaky

Tetrapaky sú viacvrstvové tepelne upravované obaly. Recykláciou je z nich možné vyrábať plnohodnotné výrobky (tetrapakové dosky, vratné obaly a pod.).

- **Patria sem:** viacvrstvové obaly od mlieka, smotany a iných mliečnych výrobkov, ovocných štiav a džúsov, vína, avivážnych prostriedkov a pod.
- **Nepatria sem:** viacvrstvové obaly od kávy, vreckových polievok, pudíngov, práškov do pečiva, práškového cukru, korenín, nanukov, kakaového prášku a pod.
- Teória v praxi? Na Slovensku pôsobí (len) jedna firma, ktorá spracováva tetrapaky – Kuruc company, ktorá prevádzkuje v Šuranoch závod na spracovanie tetrapakov. V tomto závode sme sa zúčastnili na exkurzii a cestu spracovania tetrapakov sme popísali v článku Ako cestujú tetrapaky.

Drevotrieska

Drevotrieska je podobne ako guma recyklovateľná iba v obmedzenej miere. Pre jej výrobu sa ako tmeliaca látka používajú formaldehydové živice. Tie sa pri horení rozkladajú a uvoľňujú ako formaldehyd a fenoly (jedy so silným dráždivým účinkom), preto je z hľadiska zneškodnenia tohto druhu odpadu lepšie, keď sa bezpečne skládkuje, ako keď sa spaľuje.

Lieky a liečivá

Staré alebo nespotrebované lieky a liečivá (ale aj ihly, injekčné striekačky a pod.) sú triedené a zhromažďované v každej lekární a následne sú zlikvidované v špecializovaných spaľovniach odpadov.

Drobný stavebný odpad (DSO)

K DSO patria zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, keramiky a pod. Takýto druh odpadu nie je recyklovateľný. V prípade, že nie je možnosť opätovného využitia (mnohé odpady tohto druhu je však možné opätovne využiť ako stavebný materiál), je najpriateľnejšie tento odpad dať do zbernej nádoby na zmesový odpad (vo väčších množstvách do špeciálnych kontajnerov).

Zmesový odpad

Patria sem nevytriediteľné odpady. V tomto smere je najlepšou „recykláciou“ snaha o minimalizovanie vzniku odpadu. Zneškodnenie takéhoto odpadu spočíva prevažne v skládkovaní alebo spaľovaní.

zdroj: www.triedenieodpadu.sk